

## سیاست‌های فعلی بخش کشاورزی وابسته ترمان می‌کند

پاییز سال گذشته هنگامی که مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام در سمیناری با عنوان بررسی خودکفایی محصولات استراتژیک گزارش انتقادآمیز به عنوان «دکلمه خودکفایی با هجی واردات» را از عملکرد وزارت جهاد کشاورزی آرایه داد، این وزارتخانه سیاست سکوت را پیشه نمود. چندی پیش و پس از گذشت یک سال از چاپ این گزارش، بار دیگر این مرکز جلسه‌ای را با حضور صاحب‌نظران، پژوهشگران و مدیران بخش خصوصی برگزار نمود که چهره خبرساز این نشست دکتر حسن روحانی، رییس مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام بود که بار دیگر به نقد سیاست‌های بخش کشاورزی دولت پرداخت.

دام، کشت و صنعت بنا به رسالت مطبوعاتی خود مبنی بر اطلاع‌رسانی شفاف و بی‌طرفانه ابتدا ماحصل سخنان دکتر روحانی در مجمع تشخیص مصلحت نظام و سپس پاسخ‌های دکتر خلغانی، معاون جدید برنامه‌ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی را به نظر خوانندگان گرامی می‌رساند:



دکتر حسن روحانی  
رییس مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام

۴۸۱ هزار تن و در سال ۸۶ یک میلیون و ۱۹۶ هزار تن بوده است. واردات برنج نیز در سال ۸۵ یک میلیون و ۲۱۶ هزار تن و در سال ۸۶ یک میلیون و ۶۷ هزار تن و در ۵ ماهه سال جاری ۴۲۳ هزار تن بوده است. در زمینه حبوبات هم که در سال ۸۳ یکصد هزار تن محصول صادر کردیم، در سال ۸۶ به جای صادرات متاسفانه یکصد هزار تن وارد کردیم. بنابر این دولت نه در اجرای سیاست‌های برنامه چهارم موفق بوده و نه طبق وعده‌ای که مسوولین دولتی به ویژه مسوولین بخش کشاورزی در جریان رای اعتماد به ملت دادند، عمل کرده است. اگر از مساله کم‌آبی سال گذشته به عنوان یک دلیل

دولت نیز متاسفانه به جای رفع موانع تولید و حمایت از کشاورزان، باغداران، دامداران و ایجاد رونق در این بخش، بیشتر به فکر واردات محصولات دیگر کشورهاست، که ادامه‌ی این روند، تولیدگران این بخش را با یاس و ناامیدی مواجه می‌کند. دولت به جای کاهش تعرفه واردات محصولات دیگر کشورها، باید از طریق کاهش تعرفه واردات کالاهای مورد نیاز این بخش، به تولیدگران داخلی کمک کند.

### حمایت تولید داخل مسیر صحیح خودکفایی بود

طبق بند ۳۸ سیاست‌های کلی قانون برنامه چهارم توسعه، دولت باید از طریق تولید توسعه داخلی و حرکت به سمت خودکفایی، امنیت غذایی کشور را تامین کند. بنابراین دولت می‌بایست در اجرای این سیاست، برای دستیابی به خودکفایی برنامه‌ریزی می‌کرد.

در آغاز کار این دولت، وزیر مربوطه در جریان رای اعتماد مجلس، به نمایندگان ملت قول داد که کشور در محصولات گندم از سال ۱۳۸۴، جو از سال ۱۳۸۵، برنج و ذرت و شکر تا سال ۱۳۸۷ به خودکفایی کامل می‌رسد. در حالی که واردات گندم در سال ۱۳۸۵ یک میلیون و ۱۵۵ هزار تن و در سال ۱۳۸۷ نزدیک به شش میلیون تن است. واردات جو در سال ۱۳۸۶، ۱۹۶ هزار تن و در ۵ ماهه اول سال ۸۷ به ۲۷۰ هزار تن می‌رسد. واردات ذرت در سال ۸۵ دو میلیون و ۹۰۹ هزار تن و در سال ۸۶ دو میلیون و ۶۸۳ هزار تن و در ۵ ماهه سال جاری نیز یک میلیون و ۳۹۰ هزار تن می‌باشد. در حالی که در سال ۸۳ تنها ۱۹۰ هزار تن شکر وارد کشور شده بود و هیچ کمبودی نداشتیم، واردات شکر در سال ۸۵ دو میلیون و

دولت در بخش کشاورزی، هم از سیاست‌های کلی مصوب مقام معظم رهبری و هم از وعده‌هایی که داده فاصله زیادی دارد، به طوری که به جای خودکفایی در حوزه کشاورزی، واردکننده محصولات کشاورزی شدیم. این در حالی است که بخش کشاورزی در افق آینده جهان دارای اهمیت بیشتری خواهد بود و باید زمینه تحول و رشد این حوزه را فراهم کرد. در دنیای آینده از رقابت کنونی قطعاً توان تولید محصولات کشاورزی یکی از مولفه‌های مهم قدرت ملی محسوب می‌شود. بنابراین ما نیز باید در این بخش از توان خوبی برخوردار باشیم. علی‌رغم بحران و رکود اقتصاد جهانی، سطح تقاضای محصولات کشاورزی در بازارهای جهانی رو به افزایش است و با حذف تدریجی یارانه‌های کشاورزی، در آینده شاهد تحول در قیمت محصولات کشاورزی خواهیم بود، لذا باید دولت و مجلس توجه ویژه‌ای نسبت به این بخش مبذول دارند.

### امروز واردکننده هستیم

ایران زمانی صادرکننده اصلی محصولات کشاورزی منطقه محسوب می‌شد، ولی متاسفانه امروز تبدیل به واردکننده این محصولات شده است. بخش کشاورزی ۳۰ درصد اشتغال و ۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی را تامین می‌کند، اما متاسفانه در سال‌های اخیر مورد بی‌مهری قرار گرفته است.

گرچه بخش کشاورزی در زمینه تولید خصوصی است، اما مراحل ماقبل و مابعد تولید عمدتاً در اختیار دولت است و متاسفانه اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی در این بخش به کندی پیش می‌رود و از عقب ماندگی مشهودی برخوردار است.

یک میلیارد دلار از حساب ذخیره ارزی به صنایع تبدیلی اختصاص یافت.

### اتلاف منابع ارزی

مردم ایران هرگز عادت نداشته‌اند که در تابستان پرتقال بخورند. اما متأسفانه دلارهای کشور صرف واردات پرتقال و سایر میوه‌های باغی می‌شود، آن هم نه در فصل خود که برای کنترل بازار باشد، بلکه در تابستان که یک اقدام غیرضروری و لوکس محسوب می‌گردد؛ واردات گسترده میوه بی‌تردید باعث اتلاف منابع ارزی کشور شده است. توجه دولت به بخش کشاورزی نه تنها به عنوان یک مساله اقتصادی، بلکه باید به عنوان یک استراتژی در راه ایجاد امنیت غذایی مدنظر باشد. در خاورمیانه که پیش‌بینی می‌شود طی سال‌های آینده معضل اصلی و حتی منازعات بر سر منابع آب باشد، ما باید بخش کشاورزی را به عنوان بخش مهمی از مبحث امنیت ملی خود در نظر بگیریم و مولفه‌ی اصلی آن را که برای ما آب و سیستم‌های آبیاری است، بهبود بخشیم. مساله‌ی دیگر در این بخش آن است که باید به کشت‌های جایگزین و محصولات جدید کشاورزی که با شرایط آب و هوایی ما سازگاری دارند، روی آورده و کشور را به سمت خودکفایی در بخش کشاورزی و غذا سوق دهیم. اما چنین حساسیتی از مسوولین امر، فعلا استنباط نمی‌شود.

پنبه صادر می‌کرده در سال گذشته مجبور به واردات حدود ۶۰ هزار تن پنبه شده است.

تاسف‌بارتر آن که در محصولات باغی و میوه که صادرات ما در حد واردات بوده؛ مثلاً در ۸۳، واردات ما ۲۸۸/۱ هزار تن و صادرات ۲۶۴/۷ هزار تن بوده است. متأسفانه واردات در ۵ ماهه اول سال ۸۷، ۳۳۹/۵ هزار تن بوده است.

### سیاست‌های فعلی وابسته ترمان می‌کند

ادامه سیاست فعلی روز به روز ما را از سیاست‌های کلی مصوب رهبر معظم انقلاب دور می‌کند و کشور را به خارج وابسته‌تر خواهد کرد.

لازم بود دولت از افزایش درآمد نفتی طی سال‌های گذشته که در صندوق ذخیره ارزی جمع‌آوری شده بود، برای تقویت بخش کشاورزی استفاده و زیرساخت‌های این بخش مهم را تقویت کند. زیرساخت‌هایی مانند افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح مدیریت آب و اصلاح سیستم‌های آبیاری و تشویق بخش کشاورزی به ایجاد مجتمع‌های پیشرفته و مدرن کشاورزی، توجه به صنایع تبدیلی و اختصاص بخش قابل ملاحظه‌ای از تسهیلات بانکی به حوزه تولید می‌بایست مدنظر قرار می‌گرفت. اما دلارهای نفتی کشور بیشتر صرف واردات محصولات کشاورزی شد تا تقویت و بهبود تولید و تنها کمتر از

یا بهانه بگذریم، در سال ۱۳۸۵ که سال بسیار پرآبی بود و نزولات جوی از میانگین ۳۰ ساله در بسیاری از استان‌ها مثل کرمانشاه، کردستان، اصفهان، خوزستان، تهران، چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد بیشتر بوده است. بنابراین افزایش واردات در سال ۱۳۸۵ هیچ توجیهی نخواهد داشت.

بی‌توجهی به رهنمودهای سند چشم‌انداز و سیاست‌های برنامه چهارم و واردات بی‌رویه محصولات کشاورزی و همچنین عدم توجه برای رفع موانع رشد تولیدات و عدم حمایت لازم از تولیدگران، عوامل اصلی این عقب‌افتادگی است. فشار بر منابع آبی به ویژه آب‌های زیرزمینی که حسب اعلام وزارت نیرو بیش از ۷ میلیارد مترمکعب بیلان منفی در سفره‌های زیرزمینی وجود دارد، نگرانی دیگری است که آینده کشاورزی را تهدید می‌کند که همه‌ی این مسایل در نهایت امنیت غذایی و امنیت جامعه را مورد تهدید قرار می‌دهد.

آمار نشان می‌دهد که تولید پنبه در سال‌های ۸۵ و ۸۶ به پایین‌ترین سطح خود در ۶۰ سال اخیر رسیده است. در حالی که در سال ۸۲، ۴/۷ هزار تن پنبه وارد و در مقابل ۱۰/۴ هزار تن صادر شده، در سال ۸۵، ۴۴/۲ هزار تن وارد و فقط ۴ هزار تن صادر شده است. کشوری که در برخی از سال‌ها حدود ۹۰ هزار تن

## برگ اشتراک ماهنامه کشت دام و صنعت

### راهنمای اشتراک

یک ساله ماهنامه دام، کشت و صنعت را دریافت کنید

|               |                          |                              |             |
|---------------|--------------------------|------------------------------|-------------|
| نام خانوادگی: | نام شرکت یا موسسه:       | شغل:                         | سمت:        |
| نوع فعالیت:   | درخواست اشتراک از شماره: | تعداد مورد نیاز از هر شماره: |             |
| نشانی کامل:   | تلفن:                    | کد پستی:                     | صندوق پستی: |

### برای اشتراک ماهنامه کشت دام و صنعت می‌توانید با روش زیر اقدام فرمایید:

۱) وجه مربوطه به دوره اشتراک انتخابی خود را به حساب جام مهربانک کشاورزی ۱۰۰۳۹۲۰۳۳۰۰۶ به نام ابوالقاسم گلباف (قابل پرداخت در کلیه شعب بانک کشاورزی) واریز نموده سپس فرم را تکمیل کرده و ارسال نمایید.

توجه: حق اشتراک یک ساله برای موسسات دولتی ۳۰۰۰۰ تومان

برای بخش خصوصی ۲۵۰۰۰ تومان و برای دانشجویان ۲۰۰۰۰ تومان است

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۳۳۷۸۱ | فکس: ۰۲۱-۸۸۸۳۲۳۶۱

E-mail: m.damkesht@gmail.com

\* فرم اشتراک را کاملاً خوانا تکمیل کرده و کد پستی را حتماً قید فرمایید.